

**8D139 - «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін ізденуге ұсынылған Лактионова
Мария Владимировнаның «Гениталдық пролапсы бар пациенттердің
өмір сүру сапасы және БМСК ұйымдарында операциядан кейінгі
күтімнің жаңа ұйымдастырушылық формаларын негіздеу»
тақырыбындағы диссертациялық жұмысының
АННОТАЦИЯСЫ**

Зерттеудің өзектілігі:

Ауыр физикалық еңбекпен айналысатын әйелдердің санының азаюына және ДДСҰ мен Қазақстан Республикасының әйелдер денсаулығына деген назардың артуына қарамастан, жамбас түбінің бұзылыстарымен байланысты мәселелерге жұмсалатын шығындар әлі де жоғары болып қалуда (Milsom I, 2019). Генитальдық пролапс өмір сүру сапасын айтарлықтай нашарлатып, жұмысқа қабілеттілікті төмендетіп, әлеуметтік оқшаулануға әкелуі мүмкін екенін атап өту маңызды (Masenga G. G., 2018). Пролапс 20-25% әйелдерде кездеседі, әртүрлі дереккөздерге сәйкес 5%-дан 50%-ға дейін өзгереді (2013-2024 жылдар). Хирургиялық араласуға ұшырау қаупі пролапс жағдайында 11%-ды құрайды, ал рецидивке байланысты қайта операциялар жиілігі 30-40%-ға дейін өседі (Weintraub A. Y., 2019), бұл қоғамдық денсаулық сақтаудың әртүрлі деңгейлерінде науқастарды қалпына келтіруді қамтамасыз етудің ұйымдастырушылық мәселелерін шешу қажеттілігін айқындайды.

Қазіргі уақытта шетелдік әдебиеттерде пролапс операциясынан кейін жамбас түбін оңалту іс-шараларын жүргізу рецидивтер мен асқынулардың алдын алу үшін маңызды екендігі айқын көрсетілген (Науа N., 2018). Алайда қол жетімді әдебиеттерде операциядан кейінгі көмекті ұйымдастыру туралы мәліметтер жеткіліксіз. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық құжаттарында генитальдық пролапс бойынша операциядан кейінгі кезеңді басқару және үшінші кезең оңалтуға бағытталған стационарлық көмек пен ЖТД арасындағы сабақтастықты қамтамасыз ету бойынша нақты ұсыныстар жоқ. 2017 жылы Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (ДДСҰ) денсаулық сақтауды цифрландыруды және медицина қызметкерлерінің оқу ортасын ескере отырып, оңалтудың барлық кезеңдерінде инновацияларды дамыту және басқарушылық шешімдер қабылдау қажеттілігін баса айтқан "Оңалту 2030" бастамасын ұсынды. Сонымен қатар, бұл бастама оңалту саласында құзыретті және жан-жақты мамандар даярлау, осы салаға қаржыландыруды кеңейту, сондай-ақ оңалту саласында деректер жинау мен зерттеулерді жақсартудың маңыздылығын атап өтті.

ЖТД мен стационарлық хирургтар арасында сапалы гинекологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыруда сабақтастықты нығайту үшін жамбас түбінің жаттығуларын енгізу, қауіп факторларының алдын алу және пролапс операциясынан кейін оңалтуды цифрландыру сияқты заманауи ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану мәселелеріне назар аудару қажет деп санаймыз. Бұл шаралар бүгінгі күні белсенді қолданылып, зерттеліп қана қоймай, сонымен қатар емдеу тиімділігін арттырып, пациенттер үшін нәтижелерді жақсартуға ықпал етеді.

Зерттеудің мақсаты:

Амбулаториялық жағдайда гинекологиялық көмекті жақсарту біріктірілген көзқарасын дамуымен бірге операциядан кейін генеталдық пролапсы бар пациенттердің оңалтуының тиімділігін кешенді бағалауы.

Зерттеу міндеттері:

1. Генитальдық пролапспен ауыратын науқастарды хирургиялық араласудан кейін жүргізуді ұйымдастыру мәселелері бойынша халықаралық тәжірибені, сондай-ақ хирургиялық араласулардың өсу үрдістері туралы 10 жылдық ұлттық статистикалық материал (2012-2021) негізінде динамикалық өзгерістерді талдау.

2. Генитальдық пролапспен ауыратын пациенттерде амбулаториялық жағдайда үздіксіз операциядан кейінгі мониторинг жүргізудің және қауіп факторларын басқарудың өмір сүру сапасына және рецидив деңгейіне әсерін анықтау.

3. Гинекологиялық көмектің операциядан кейінгі кезеңдегі ерекшеліктерін және дәрігерлердің білім деңгейін зерттеу арқылы генитальдық пролапс рецидивінің негізгі қауіп факторларын кешенді бағалауды қамтамасыз ету.

4. Амбулаториялық жағдайда генитальдық пролапс рецидивінің алдын алу үшін жеңілдетілген схеманы пайдалана отырып, үздіксіз жаттығу режимінің және онлайн-мониторингтің әсерін зерттеу.

5. Генитальдық пролапспен ауыратын пациенттерді операциядан кейін бақылау алгоритмін қамтитын интерактивті электрондық ресурс әзірлеу және оны ұлттық және аймақтық деңгейде гинекологтар үшін енгізу, оның уақыт өте келе халықтың медициналық сауаттылығына әсерін бағалау.

Зерттеу әдістері:

Ақпараттық-талдамалық, әлеуметтанулық, клиникалық, математикалық (Excel 2010 бағдарламасында орындалды), статистикалық (SPSS Statistics 26.0 бағдарламасында орындалды), *Prolaps-monitoring* электрондық ресурсы Wix.com сайт құрастырушысы арқылы әзірленген.

Зерттеу объектісі:

Генитальдық пролапспен ауыратын әйелдерге операциядан кейін көрсетілетін амбулаториялық және стационарлық көмектің қолданыстағы жүйесі.

Зерттеу пәні:

Генитальдық пролапсы бар пациенттердің үшінші кезеңдегі оңалту процесін ұйымдастыру, үздіксіз жаттығу схемасы мен ұзақ мерзімді мониторингтің рецидив пен операция жасалған пациенттердің өмір сүру сапасына әсерін зерттеу.

Қорғауға ұсынылатын негізгі тұжырымдар:

1. Әдебиеттер деректері бойынша гениталдық пролапстың таралуының өсуі және Қазақстан Республикасында оны емдеуге арналған хирургиялық араласулар санының артуы, сонымен қатар операциядан кейінгі пациенттерді бақылаумен қамтамасыз етудің төмен деңгейі, стационарлық көмек пен бастапқы медициналық-санитарлық көмек (БМСК) арасында үшінші кезеңдегі реабилитацияның сабақтастығын қамтамасыз етуге арналған іс-шаралар кешенін әзірлеуді қажет етеді.

2. Бастапқы медициналық-санитарлық көмек (БМСК) ұйымдарында үшінші кезеңдегі реабилитацияда дәрігер мен пациент арасындағы 100% кері байланыспен қамтамасыз етілген онлайн-мониторингті және жеңілдетілген жаттығулар схемасын қолдану арқылы үздіксіз жаттығулар курсы жүргізу әдісі, рецидивтің қауіп факторларына әсер ете отырып үздіксіз мониторинг жүргізу және халықтың медициналық сауаттылығын арттыру операциядан кейінгі кезеңде гениталдық пролапсы бар пациенттердің өмір сүру сапасын және ұзақ мерзімді нәтижелерін жақсартты.

3. Рецидивтің келесі предикторлары: жамбас түбі бұлшықеттерінің күшінің шекті мәні; салмақ эквивалентіндегі физикалық жүктеменің шекті мәні, сондай-ақ көпфакторлы регрессиялық модель, операциядан кейінгі кезеңде гениталдық пролапстың рецидив қаупін болжауға мүмкіндік береді.

Зерттеудің негізгі нәтижелерінің сипаттамасы:

Жұмыстың нәтижесінде автор Қазақстан халқы үшін өмір сапасын бағалайтын P-QoL арнайы сауалнамасын қазақ және орыс тілдерінде бейімдеп, валидтендіріп, автоматтандырды: «Қазақстандағы гениталдық пролапсы бар әйелдерге арналған орыс және қазақ тілдеріндегі P-QoL арнайы бейімделген сауалнамасы» 15.02.22 ж. күні берілген № 23609 авторлық куәлігі, . Гениталдық пролапс қаупі факторларын анықтауға арналған авторлық сауалнама орыс және қазақ тілдерінде әзірленіп, валидтендірілді: «Гениталдық пролапсы бар пациенттердің операциядан кейінгі нәтижелерін анықтау мониторингі (ОКНАМ) орыс және қазақ тілдерінде» 15.02.22 ж. күні берілген № 23610 авторлық куәлігі. БМСК деңгейінде гениталдық пролапсы бар әйелдерді операциядан кейінгі бақылау үшін секторлар аралық тәсіл алгоритмі қазақ және орыс тілдерінде әзірленді: «Гениталдық пролапсы бар әйелдерді операциядан кейінгі бақылау алгоритмі (секторлар аралық тәсіл)» 08.09.22 ж. күні берілген № 28674 авторлық куәлігі, . Гениталдық пролапсқа қатысты қоғамның ақпараттану деңгейін арттыру мақсатында халық арасында қауіп факторлары мен профилактикалық шаралар туралы түсінік қалыптастыру үшін «Әйелдерге арналған жыныстық пролапс бойынша нұсқаулық» әзірленді: 30.12.22 ж. күні берілген № 31497 авторлық куәлігі, .

Барлық аталған құралдар негізінде компьютерлік және мобильдік нұсқалары бар *Prolaps-monitoring* электрондық ресурсы әзірленді, ол келесі медициналық мекемелердің жұмысына енгізілді:

1. Алматы қаласы, №2 емхана (22.12.2022ж. күнінен енгізу актісі);
2. Түркістан қаласы, №3 облыстық перинаталдық орталық (14.11.2022ж. күнінен енгізу актісі);
3. Алматы қаласы, Lsclinic ЖШС (01.12.2022ж. күнінен енгізу актісі);
4. Талдықорған қаласы, №3 облыстық перинаталдық орталық (22.11.2022ж. күнінен енгізу актісі);
5. Алматы қаласы, №17 емхана (04.01.2023ж. күнінен енгізу актісі);
6. Алматы қаласы, №7 емхана (10.03.2023ж. күнінен енгізу актісі);
7. Алматы қаласы, «Qamqor Clinic Almaty» ЖШС (07.12.2023ж. күнінен енгізу актісі).

Қазақстандық медицина университетінде «Жоғары қоғамдық денсаулық сақтау мектебі» дәрігерлер мен орта буын медицина қызметкерлері үшін оқу бағдарламалары әзірленіп, бекітілді: 22.11.22 ж. күнінен № 30496 авторлық

куәлігі «БМСК ұйымдарында гениталдық пролапс рецидивтерінің алдын алу бойынша пәнаралық тәсіл» (4 кредит/120 академиялық сағат); , 22.11.22 ж. күнінен № 30500 авторлық куәлігі, «БМСК ұйымдарында гениталдық пролапс рецидивтерінің алдын алу шараларының негіздері» (4 кредит/120 академиялық сағат). Осы оқу бағдарламалары бойынша ТОО Lsclinic, ТОО «Qamqor Clinic Almaty», және Алматы қаласы, №14 емхана мекемелерінде 13 акушер-гинеколог дәрігер мен 19 медбике оқытылып, тиісті сертификаттар алды.

Ғылыми жаңашылдығын негіздеу:

Қазақстанда алғаш рет гениталдық пролапсы бар пациенттердің өмір сапасын бағалауға арналған бейімделген және автоматтандырылған P-QOL сауалнамасының орыс және мемлекеттік тілдердегі нұсқасы мен авторлық сауалнама: «Гениталдық пролапсы бар пациенттердің операциядан кейінгі нәтижелерін анықтау мониторингі, МВПИ» қолдану тиімділігінің нәтижелері ұсынылды. Бұл құралдар аурудың рецидивіне әсер ететін маңызды факторларды анықтауға мүмкіндік берді.

Гениталдық пролапс рецидиві қаупін анықтауға арналған болжамдық модельдерді қолданудың тиімділігі негізделді. Бұл модельдер рецидивтің дамуын болжауда реабилитация жүргізетін дәрігердің көпфакторлы регрессиялық моделі, жамбас түбі бұлшықеттерінің күші және ауырлық көтеру сияқты бағалау критерийлеріне негізделген.

Гениталдық пролапс бойынша операция жасалған пациенттердің үшінші кезеңдегі реабилитациясы бағаланып, емдеу-профилактикалық шараларды жақсарту бойынша ұсыныстар әзірлеуге мүмкіндік берілді.

Ғылыми негізделген ұсыныстар мен операциядан кейінгі басқару алгоритмі құрылып, үшінші кезеңдегі реабилитацияда және гениталдық пролапсы бар пациенттерді амбулаторлық жағдайда бағыттау кезінде емдеу-профилактикалық шараларды оңтайландыруға бағытталған. Бұл олардың өмір сапасын жақсартуға және аурудың рецидивтерін азайтуға ықпал етті.

Интерактивті электрондық ресурсты енгізуден кейін гениталдық пролапсы бар пациенттердің медициналық сауаттылық көрсеткіштерінің оң динамикасы көрсетілді.

Теориялық және практикалық маңыздылығы:

Біз талдаған халықаралық тәжірибе мен практика әйелдерді операциядан кейінгі реабилитация кезеңінде қолдау шараларын жақсартудың элементі ретінде ПМСК гинекологтары үшін қолдануға болады. Дәрігерлерден алынған сауалнама нәтижелері операциядан кейінгі гениталдық пролапсы бар пациенттерге үшінші кезеңдегі реабилитацияны жүргізу және мониторинг бойынша стационарлық қызмет пен ПМСК арасында сабақтастықтың жоқтығын анықтады.

Қазақстан Медициналық Университеті «Жоғары қоғамдық денсаулық сақтау мектебінде» (ЖҚДСМ) әзірленген және бекітілген екі білім беру бағдарламасы: «Гениталдық пролапстың рецидивтерінің алдын алу негіздері» және «Гениталдық пролапстың рецидивтерінің алдын алудың пәнаралық тәсілі» жеке және мемлекеттік медициналық орталықтарда сынақтан өтті және ПМСК ұйымдарында гениталдық пролапсы бар пациенттерге реабилитациялық көмекті оңтайландыру мәселелері бойынша медициналық қызметкерлерді үздіксіз даярлауды қамтамасыз етуге бағытталған.

ПМСК дәрігер-гинекологтары мен гинекологиялық стационарлардың халыққа реабилитациялық қызметтерді қолжетімділігін арттыру үшін, гениталдық пролапс туралы қоғамдық білімді, денсаулықты нығайту практикасымен рецидивтің алдын алуды дамытуға, сондай-ақ асқынуларды ерте диагностикалау мен мониторинг жүргізуге арналған электрондық ресурс ұсынылды.

Денсаулық сақтау ұйымдарының (әртүрлі деңгейдегі) басшыларына автоматтандырылған P-QOL және МВПИ сауалнамалары бойынша алынған өмір сапасы мен операциядан кейінгі нәтижелердің мониторингтік деректері стационарлар мен ПМСК арасында гениталдық пролапсы бар пациенттерге реабилитациялық көмек көрсету кезеңіндегі сабақтастықты күшейтуге арналған ұйымдастырушылық жоспарларына енгізу ұсынылады.

Нәтижелер — гениталдық пролапс рецидивіне әсер ететін қауіп факторларына ұзақ мерзімді тұрақты мониторинг арқылы әсер ету, сондай-ақ арнайы әзірленген операциядан кейінгі бақылау алгоритмі мен интерактивті ресурсты пайдалану арқылы пациенттердің өмір сүру сапасын жақсарту және рецидивтердің санын азайту. Бұл нәтижелер ДДСҰ-ның инфекциялық емес аурулармен күрес стратегиясын қолдап, қоғамдық денсаулық сақтау саласына елеулі үлес қосады.

Республика деңгейінде кеңінен енгізуге арналған және ПМСК-да реабилитациялық кезеңді ұйымдастыру бойынша әзірленген қолданбалы құралдар цифрландыру элементі ретінде мониторингті автоматтандыруға, медициналық қызметкерлердің уақыт шығындарын қысқартуға және реабилитацияның үшінші кезеңін жақсартуға қабілетті.

Автордың жеке үлесі:

Ұсынылған жұмыс Лактионова Мария Владимировнаның авторлық еңбегі болып табылады. Барлық зерттеу кезеңдері, соның ішінде әдебиеттерге шолу, зерттеу дизайнын әзірлеу, сауалнамаларды бейімдеу және валидациялау, медицина қызметкерлерінің сауалнамаларын жүргізу, пациенттердің медициналық сауаттылығының динамикасын зерттеу, сондай-ақ операциядан кейінгі кезеңдегі ұзақ мерзімді нәтижелерді анкеталау мен клиникалық бағалау докторанттың жеке жоспарлауымен және орындауымен жүзеге асырылды. Жұмыс шеңберінде бір жақты соқыр рандомизацияланған бақылаулы зерттеу және рандомизацияланбаған бақылаулы зерттеу де жүргізілді. Автор деректерді өз бетінше талдады, жарияланымдарға арналған материалдарды дайындады, сондай-ақ нәтижелерді медициналық практикада қолдану үшін практикалық әзірлемелерді ұсынып, енгізді.

Қорытындылар:

1. Гениталдық пролапсты (ГП) хирургиялық емдеуге және оның қайталану жиілігіне арналған қолжетімді әдебиеттерді зерттеу 2050 жылға қарай жағдайлардың көбею мүмкіндігіне қатысты алаңдатарлық үрдісті анықтады. Бұл үшінші кезеңдегі реабилитацияға арналған нақты әдістемелік ұсыныстарды әзірлеудің маңыздылығын айқындайды. Республикалық электрондық денсаулық сақтау орталығының статистикалық деректерін талдау Қазақстан бойынша ГП-ны хирургиялық емдеу санының 8%-ға, Алматы қаласында – 15%-ға, Нұр-Сұлтанда (Астана) – 8%-ға және Шымкентте – 11%-ға артқанын көрсетті (2012–2021 жылдар аралығында). 2012 және 2021

жылдардағы айырмашылықтар статистикалық тұрғыда маңызды болды, бұл мәселенің маңыздылығын растайды.

2. Гениталдық пролапсы бар пациенттердің жай-күйінің динамикалық мониторингін енгізу, оның ішінде тұрақты тексерулер, қауіп факторларын бақылау және медициналық сауаттылықты арттыру қайталану жиілігін едәуір төмендетуге (негізгі топта 2,9% қарсы бақылау тобында 43,3%, $p < 0,001$) және өмір сапасын жақсартуға мүмкіндік берді ($p < 0,001$). Бақылау тобындағы пациенттердің 42,2%-ына қайта операция қажет болса, негізгі топта қайта операциялар қажет болмады ($p < 0,001$). Мониторингтегі маңызды рөлді біздің тарапымыздан валидтелген және автоматтандырылған P-QOL және МВПИ сауалнамалары атқарды, олар өздерінің сенімділігін дәлелдеді. Осы сауалнамалардың интерактивті нұсқалары қауіп факторларын тиімді анықтап, түзетуге мүмкіндік берді, бұл қайталануларды азайту және өмір сапасын жақсарту үшін медициналық практикаға динамикалық мониторингті кеңінен енгізу қажеттілігін айқындайды.

3. 2013-2022 жылдар аралығындағы мониторинг гениталдық пролапстың қайталануына әсер ететін негізгі факторларды анықтауға мүмкіндік берді және гинекология саласында мақсатты профилактикалық стратегияларды әзірлеудің маңыздылығын көрсетті. ROC талдау арқылы 4,75 кг ауырлықты көтеру шекті мәні анықталды, оны асыру гениталдық пролапстың қайталануымен байланысты болды. Бұл шек кейіннен бинарлы логистикалық регрессия моделінде пайдаланылды және ауырлықты 4,75 кг-нан артық көтеру қайталану ықтималдығын 11,12 есе арттыратыны есептелді. Қорытынды болжамдық модель үшін функцияның ықтималдық шекті мәні 0,07 деңгейінде белгіленді, бұл қайталану қаупін жоғары дәлдікпен болжауға мүмкіндік береді, ал негізгі қауіп факторлары: дене массасының индексінің (ДМИ) 1 кг/м²-ге артуы (қайталану ықтималдығын 1,3 есе арттырады), ақуызды тағамды тұрақты тұтынбау (3,6 есе), шылым шегу (6,4 есе), іш қату (3,5 есе), менопаузаға қосымша әрбір жыл (2,7 есе) және тәулігіне 25 грамнан артық қант тұтыну (2 есе). Дене салмағын 5 кг-ға төмендету және D3 витаминінің деңгейін қалыпқа келтіру рецидив қаупін сәйкесінше 1,9 және 2 есе төмендетуі мүмкін.

4. Зерттеу нәтижелері ПМСК деңгейінде үшінші кезеңдегі реабилитацияда дәрігер мен пациент арасында (100%) кері байланысты қамтамасыз ететін онлайн-мониторинг пен жеңілдетілген жаттығу схемасын қолданып үздіксіз жаттығулар курсы енгізу арқылы денсаулық сақтау жүйесін жақсарту маңыздылығын көрсетті. Мұндай тәсіл қысқа мерзімде рецидивтің болмауы арқылы расталған негізгі топтағы рецидивтердің азаюына ықпал етті. Бұлшықет жиырылу күші 62,5 мм сын.бағ. немесе Оксфорд шкаласы бойынша 2 баллға тең немесе одан төмен болғанда, сезімталдығы 87% және спецификалық мәні 75% болатын рецидивтің болу ықтималдығы бар екені анықталды, бұл реабилитацияны жекешелендіру үшін клиникалық маңызы бар көрсеткіш болып табылады.

5. Республикалық деңгейде акушер-гинекологтар үшін *Prolaps-monitoring* цифрлық платформасының әзірленуі мен интеграциясы гениталдық пролапс, оның қауіптері және алдын алу әдістері туралы пациенттердің ақпараттандырылуын айтарлықтай жақсартты. Гениталдық пролапсы бар халық арасында медициналық сауаттылық деңгейінің үш еседен астам өскені

анықталды (бұрын Me:8,0; Q1-Q3:4, кейін Me:26,0; Q1-Q3:3), бұл кіші жамбас органдарының түсуі туралы қоғамдық білімді жақсарту үшін ресурстың тиімділігін дәлелдейді. Республика және облыс деңгейінде акушер-гинекологтарға арналған гениталдық пролапсы бар пациенттерді операциядан кейінгі бақылау алгоритмі бар интерактивті электрондық ресурстың қолжетімділігін қамтамасыз етуге бағытталған платформа медициналық қызмет көрсету сапасына әсерін бағалау құралы болып табылады.

Диссертацияны апробациялау:

Диссертацияның негізгі тұжырымдары Қазақстан Медицина Университетінің «Жоғары қоғамдық денсаулық сақтау мектебі» қоғамдық денсаулық сақтау және әлеуметтік ғылымдар кафедрасының ғылыми-тәжірибелік семинарлары мен отырыстарында талқыланды.

Диссертациялық зерттеудің нәтижелері мен қорытындылары келесі отандық және халықаралық конференцияларда баяндалып, ұсынылды:

«Ғылым және Инновациялар – Заманауи концепциялар» Халықаралық ғылыми форум (2021 жылғы 5 қараша, Мәскеу, Ресей);

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған жас ғалымдар мен студенттердің халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы (2021 жылғы 9-10 желтоқсан, Астана, Қазақстан);

«Биология, медицина және фармацевцияның даму перспективалары» Жас ғалымдар мен студенттердің VIII халықаралық ғылыми конференциясы (2021 жылғы 9-10 желтоқсан, Шымкент, Қазақстан);

«Ғылым және жастар: ЖАҢА ШАҚЫРТУЛАР ЖӘНЕ ШЕШІМДЕР ЖОЛДАРЫ» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция (2022 жылғы 22 сәуір, Алматы, Қазақстан);

«Ғылым және Инновациялар – Заманауи концепциялар» Жоғары оқу орындары арасындағы халықаралық конгресс (2022 жылғы 16 желтоқсан, Мәскеу, Ресей);

«Ғылым және Инновациялар – Заманауи концепциялар» Халықаралық ғылыми форум (2022 жылғы 11 ақпан, Мәскеу, Ресей);

Жоғары оқу орындары арасындағы халықаралық конгресс. Жоғары мектеп: ғылыми зерттеулер (2022 жылғы 24 қараша, Мәскеу, Ресей);

Халықаралық Gevher Nesibe денсаулық сақтау ғылымдарының X конференциясы (2023 жылғы 3-5 ақпан, Анкара, Түркия);

II «AsfenForum жаңа буын-2025» Халықаралық форумы (2024 жылғы маусым, Алматы қаласы, Қазақстан).

Диссертация тақырыбы бойынша жарияланымдар:

Диссертация материалдары бойынша 15 баспа жұмысы жарияланды, оның ішінде:

Scopus мәліметтер базасында индекстелген журналдарда ғылыми жарияланымдар (2 мақала):

1. «Universal Journal of Public Health», ISSN: 2331-8880 (баспа), ISSN: 2331-8945 (онлайн), cite score - 0,7, процентиль 44. Мақала тақырыбы: *Relapse Prophylaxis and Early Recognition of Pelvic Organ Prolapse in Primary Medical Care Organizations - Randomized Controlled Trial.*

2. «International Journal of Public Health Science», ISSN: 2352-8806 (баспа), ISSN: 2620-4126 (онлайн), cite score - 1,1, процентиль 34. Мақала тақырыбы: *Effect of Diet, Vitamin D3 and Other Factors on Genital Prolapse Recurrence.*

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім сапасын қамтамасыз ету комитеті ұсынған журналдарда 5 мақала.

8 халықаралық және республикалық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарында 3 мақала және 5 тезис жарияланған.

Авторлық куәліктер саны – 6 (1 - № 23609, 15.02.22 ж.; 2 - № 23610, 15.02.22 ж.; 3 - № 28674, 08.09.22 ж.; 4 - № 31497, 30.12.22 ж.; 5 - № 30496, 22.11.22 ж.; 6 - № 30500, 22.11.22 ж.).

Енгізу актілері – 7 (, №2 емхана ҚКП ШЖК; «Облыстық перинаталдық орталық №3» ҚКП ШЖК, Түркістан қаласы; Lsclinic ЖШС; «Облыстық перинаталдық орталық №3» ҚКП ШЖК, Талдықорған қаласы; №17 емхана ҚКП ШЖК; №7 емхана ҚКП ШЖК; Qamqor Clinic Almaty ЖШС).

Диссертацияның көлемі мен құрылымы:

Диссертация баспа түрінде дайындалған 149 беттен тұрады және нормативтік сілтемелер, анықтамалар, қысқартулар мен белгілер тізімінен, кіріспеден, әдебиеттерге шолудан, материалдар мен әдістердің сипаттамасынан, автордың өз зерттеу нәтижелерінен, қорытындылардан, оның ішінде тұжырымдар мен практикалық ұсыныстардан және әдебиеттер тізімінен тұрады. Жұмыс 15 сурет пен 34 кестемен иллюстрацияланған. Әдебиеттер тізімі 219 дереккөзді қамтиды.